

- Tornedalens sommarsik - Nyhetsbrev 2/2016

Sommarsikträffar 2016 i Tornedalen

- Sön 10/7 Lauttahamanajuhlat, Poikkilahti gamla skolan, Pekanpää Finland
- Lö 16/7 Avtäckning Sikhåvarstatyn, Kukkolaforsen Sverige
- Lö 23/7 Laxfest Kyrkudden, Hedenäset Sverige
- Lö-sön 30-31/7 Sikfest, Kukkolaforsen Finland och Sverige
- Hela juli kl 11-15 kulturtisdagar i Kukkolaforsens kulturområde. Sågen och kvarnen är igång och fiskemuseum håller öppet.

**TA MED GAMLA FOTON,
BESKRIV DIN BÄSTA
SIKRECEPT ELLER
KOM BARA FÖR ATT
SAMTALA!**

Sommarsikträff 30/7 Kukkolaforsen-Kukkolankoski Sverige - Finland i samband med Sikfesten. Välkommen!

SOMMARSIKTRÄFF TILL FINLAND

lö 30.7. 11.30-14.30 (sv. tid)

- Flottfärd till Finland
- Guidning till fisket i finska Kukkolankoski, fotografen Jaakko Heikkilä ProSiika ry
- Helmi Hannu Kukkola byaförening, "Hur lagar man en Kukkola siksoppa"
- Möjlighet att köpa siksoppa/halstrat sik
- Vi berättar om forskningsprojektet

SOMMARSIKTRÄFF TILL SVERIGE

lö 30.7. 15.30-18.00 (fi. tid)

- Flottfärd från finska sidan till Sverige
- Guidning på kulturområdet Svante Spolander, meän kieli-svenska
- Vi pratar om hävning och får "prova på"
- Provsbakning av Margits siksallad
- Länsstyrelsen och Naturresursinstitutet märker sik med radiosändare.
- Flottfärd tillbaka till Finland

Anmälan till Sommarsikträff och flottfärder: kesasiika@gmail.com.

Mer info: Pia Suonvieri, tel. 073 077 6002, pia.suonvieri@haparanda.se

Känner du igen de gamla fiskarna?

Frans Mäntynenä från Karungi har identifierat alla fiskare på bilden. På fotot, som tagits i slutet av 1940-talet på ön Mustasaari, är Frans far och tre bröder. Det är tre kullelag från den svenska sidan och alla arbetarna är från den finska sidan. Pekka Styrman arrenderade och anordnade fisket som privat aktör och hans son Erkki (på bilden) var övervakare. Det lönade sig för finländare att fiska för Styrman, även om man hade ett välbetalt jobb, då man rentav fick 300 mark för en krona. Efter kriget fanns det mycket lax i älven, då man hade lagt ut minor i havet.

Männen på bilden fiskade med kolknät i Karungisjön i Torne älven. Nätet drogs samtidigt av två båtar. Fiske med kolknät var på sin tid ekonomiskt betydande och en verksamhet som aktiverade många bybor. Lax som fångats med kolknät fraktades ända ner till södra Sverige för försäljning. Frans Mäntynenä som fyllt 85 år minns väl bilndning av kolknät i Styrmans stora bagarstuga i Karungi. Jalmari Fräki tillverkade flöten av brädor, Erkki Mörtberg från Kukkola gjorde vikter och Selmi Rousu och Charles Hornela band nät.

Tornedalens sommarsik samlar och dokumenterar gammal kunskap om traditionellt fiske i Torne älv. Jarno och Pia har redan haft kontakt med många fiskare i området i Ylitornio/Övertorneå samt Torneå och Haparanda.

Om du minns någonting om den här bilden eller har andra gamla fiskefoton, till exempel om fisket med kolknät eller håv, skulle vi vara intresserade av dem.

Kontakta Jarno Niskala på +358 40 646 3325/Torneå eller Pia Suonvieri på +46 730 776 002/Haparanda.

De bakre raderna från vänster: Pölkky Juhani, Helenius, Rousu Selim, Erik Styrman, Mäntynenä Heikki, Heikka Kauko, Niska Esko, Lomakka Ilmari, Rousu Juhani, Määttä Erkki, Rousu Ilmari, Ylihurula Tauno, Hooli Paavo, Mäntynenä Vilho, Liikamaa Aukusti, Mäntynenä Jalmari, Rousu Eelovi, Määttä Ilmari.

Framraden från vänster: Alahurula Esa, Myllymäki Akseli, Myllymäki Viljami, Myllymäki Leo, Vähä Kalle, Määttä Kalle, Mäntynenä Juho, Raudasvirta Kalle, Ojanperä Kalle, Rousu Eero, Husa Antti, Kivelä Martti, Rousu Olavi.

Den egna hembygdens rika kultur in i skolan

Lärarna från skolor i Tornedalens, från bägge sidor av gränsen planerade bl a hur fisketraditionerna inkluderas i undervisningen. Även Torneå biblioteket och sommarsik projektet medverkade i workshopen. Tillsammans konstaterade man att den egna hembygdens rika kultur ger intressant innehåll till nästan alla skolämnena.

Workshopen höll till 23/5 2016 på Nivagården i Korpikylä vid den vackra Torneälven. Man planerar att aktivera specifikt 4.-6. klassare.

Byarna möttes på håvtillverkningskursen

Tornedalens Sommarsik ordnade en kurs under våren, där alla villiga och intresserade fick lära sig håvtillverkning. Träffen anordnades i finska Karungi, Kukkola och i finska Vojakkala samt i Korpikylä och Kukkola i Sverige. På kursen möttes mästare inom håvtillverkning från de olika byarna och nybörjare. Kursdeltagarna kom från många byar längs med älven, i synnerhet från finska och svenska Korpikylä samt Kukkola i Finland, men även andra byar. Människorna var framför allt intresserade av att möta varandra över bygränserna och diskutera olika håvmodeller.

Håven är ett mycket gammalt fiskeredskap. Håvens historia kan följas ända till den tid då folk bosatte sig här i älvstrakterna. De olika modellerna och materialvalen för fiskeredskapet är utvecklade av en anledning. Den århundraden långa erfarenheten har lärt oss vilka redskap som ger fångst. Förr i tiden gjordes håven av naturmaterial, bland annat var skaftet, ringen och ringhållare av trä och ringen kläddes med läder. En del av dessa gamla tillverkningsätt används fortfarande, men i och med nya material har håven förändrats. Närmare anvisningar för håvtillverkning kommer att publiceras i snar framtid, och det är lika viktigt att dokumentera de gamla tillverkningsätten.

Målet var att skapa ett tillfälle för trivsamt umgänge mellan byborna och att samtidigt upprätthålla det viktiga traditionskunnandet. Detta lyckades vi med. Kursen var så populär att den delades upp i kvälls- och daggrupper, eftersom de totalt deltagarna annars inte hade fått plats i byahuset. Många återkom med bra respons framför allt på den gemenskap som de hade upplevt på båda sidorna av älven.

Forskningsteamet är redo för sommarens fältarbeten

I månadsskiftet maj–juni samlades de finska och svenska forskningsteamerna för att tillsammans planera det praktiska forskningsarbetet under sommaren. Redan under den första sommaren kommer många intressanta åtgärder på båda sidorna av gränsen att pågå.

Vi kommer att under veckan efter midsommaren att installera antenner och kablar för loggers på särskilda platser. I slutet av juli, vecka 30, börjar svenskarna märka uppvandrande sikar med radiosändare i Kukkolaforsen på den svenska sidan under ledning av Thomas Hasselborg. I månadsskiftet märks hälften av fiskarna och i mitten av augusti den andra hälften med de 50 radiosändare som finns till förfogande. Naturresursinstitutet påbörjar märkningen av uppvandrande sikar med Floy taggar nedanför Kukkolaforsen hos Juha Pelttari i mitten av augusti. En närmare tidpunkt kan ännu inte anges, eftersom den beror på antalet uppvandrande sikar och antalet sikar som fångas.

Avsikten är att sikar fångas med sumpar under kanske två–tre dagar så att ett hundratal fiskar är redo att märkas. Målet är att märka 300–400 sikar under den här sommaren, så att hela antalet kan märkas under tre–fyra besök. Om vi inte får tillräckliga mängder fisk, måste dessa märkas under fler besök och eventuellt måste vi även få hjälp av håvfiskare vid Kukkolaforsen. En märkningsplats nedanför Kukkolaforsen skulle dock vara bättre, eftersom man då skulle kunna uppskatta hur många märkta fiskar som fångas i Kukkolaforsen och därigenom få en uppfattning av hela fångstens omfattning.

I slutet av augusti eller början av september, när vattnet blivit lite kyligare, kommer man tillsammans med håvfiskare att fånga flera hundra fiskar till Naturresursinstitutets anläggning i Keminmaa för mjölkning som sker under hösten. Rommen inkuberas i anläggningen och när ynglen kläcks under våren 2017 märks de med alizarin färgämne och planteras i Torne älven. Frågor om både märkning och insamling av honor kan ställas till Erkki, tfn 040 7217036.

#sommarsik #sikforskning

**Om du fångar en sik med ett märke, vad ska du göra?
Kolla instruktioner här:**

<https://sommarsik.wordpress.com/berattelse/siken-och-forskningen/anvisningar-for-aterlamnande-av-fiskemarken/>

Riksdagens miljöutskott på besök i norr

Lapplands förbund bjöd in alla som är intresserade av vandringsfiskar och fiske i Torne älven till ett öppet möte på Pohjolan pirtti vid Kukkolankoski i mitten av juni. I samtalen deltog även riksdagens miljöutskott under ledning av dess ordförande Satu Hassi. Markku Vaaranieni från ProSiika ry höll ett anförande om Tornedalens sommarsik.

Lär känna sommarsiken!

Vi har skapat en egen Facebookprofil och en hemsida för Tornedalens sommarsik och vi finns också på Instagram! Hemsidan finns både på finska och på svenska och innehållet kommer att uppdateras aktivt under hela projektets gång. Hela projektet grundar sig på sikens historia och alla aktiviteterna kommer ha detta utgångspunkt.

Välkommen att ta en titt!

www.sommarsik.wordpress.com || www.kesasiika.wordpress.com
www.facebook.com/kesasiika
www.instagram.com/sommarsik

OTA YHTEYTTÄ – KONTAKTA OSS

EILA SEPPÄNEN
+358 (0) 40 502 2413
eila.seppanen@lapinamk.fi

**Kulttuuri ja kulttuuriperintö/
Kultur och kulturarv**

JARNO NISKALA
+358 (0) 40 646 3325
jarno.niskala@tornio.fi

PIA SUONVIERI
+46 (0) 73 077 6002
pia.suonvieri@haparanda.se

**Luonto ja ympäristö/
Natur och miljö**

ERKKI JOKIKOKKO
+358 (0) 29 532 7811
erkki.jokikokko@luke.fi

ROLF LAHTI
+46 (0) 70 640 9847
rolf.lahti@tornedalen.se

THOMAS HASSELBORG
thomas.hasselborg@lansstyrelsen.se

Berätta vilka evenemang och tillställningar anordnas i er by under året?
Meddela evenemanget till Sirpa (sirpa.kokkonen@lapinamk.fi) så lägger vi in dem i vår evenemangskalender!

Interreg Nord
Europeiska regionala utvecklingsfonden

LAPIN LIITTO

**NORRBOTTENS
LÄNS LANDSTING**

LAPIN AMK
Lapland University of Applied Sciences

TORNIOHAPARANDA

Luke
NATURILMÄÄRITYSKESKUS

**Tornedalens
FOLKHÖGSKOLA**

